

Obowiązujące akty prawne dotyczące nauczania religii w szkole¹

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (fragment)

(tekst jednolity: Dz.U.96.67.329 z późn. zm.)

Oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa; kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniem zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie - respektując chrześcijański system wartości - za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.

Rozdział I. Przepisy ogólne

Art. 12.

1. Uznając prawo rodziców do religijnego wychowania dzieci, szkoły publiczne podstawowe organizują naukę religii na życzenie rodziców, szkoły publiczne ponadpodstawowe - na życzenie bądź rodziców, bądź samych uczniów; po osiągnięciu pełnoletności o pobieraniu nauki religii decydują uczniowie.

¹ Wyboru dokumentów dokonał W. Janiga

2. Minister Edukacji Narodowej w porozumieniu z władzami Kościoła Katolickiego i Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego oraz innych kościołów i związków wyznaniowych określa, w drodze rozporządzenia, warunki i sposób wykonywania przez szkoły zadań, o których mowa w ust. 1.

**Ustawa z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy
- Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw
(fragmenty)
(Dz.U.00.19.239)**

Art. 7.

Ust. 1. Nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie ustawy na podstawie mianowania, z tym dniem uzyskują z mocy prawa stopień nauczyciela mianowanego i stają się nauczycielami zatrudnionymi na podstawie mianowania w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 1, z tym że z nauczycielami zatrudnionymi na podstawie mianowania, którzy nie posiadają wymaganych kwalifikacji, stosunek pracy wygasa z dniem 31 sierpnia 2006 r., o ile wcześniej nauczyciele ci nie uzupełnią kwalifikacji lub nie zostanie z nimi rozwiązany stosunek pracy w odrębnym trybie.

Ust. 2. Nauczyciele, o których mowa w ust. 1, posiadający stopnie specjalizacji zawodowej lub kwalifikacje trenerskie, stopień naukowy doktora lub doktora habilitowanego, ukończone studia podyplomowe zgodne z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć, kwalifikacje do nauczania co najmniej dwóch przedmiotów lub uznany dorobek zawodowy potwierdzony otrzymaniem nagrody ministra, kuratora oświaty lub równorzędnej albo Medalu Komisji Edukacji Narodowej, mogą złożyć wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego po odbyciu stażu trwającego:

- 1) 9 miesięcy - w przypadku nauczycieli posiadających III stopień specjalizacji zawodowej lub kwalifikacje trenerskie klasy mistrzowskiej, stopień doktora lub doktora habilitowanego, ukończone studia podyplomowe zgodne z nauczaniem przedmiotem

lub rodzajem prowadzonych zajęć, kwalifikacje do nauczania co najmniej dwóch przedmiotów albo uznany dorobek zawodowy,

- 2) 1 rok i 9 miesięcy - w przypadku nauczycieli posiadających I lub II stopień specjalizacji zawodowej albo kwalifikacje trenerskie klasy II lub I.

Ust. 3. Nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie ustawy na podstawie umowy o pracę, którzy posiadają wymagane kwalifikacje, z tym dniem uzyskują z mocy prawa stopień nauczyciela kontraktowego i stają się nauczycielami zatrudnionymi na podstawie umowy o pracę odpowiednio na czas określony lub nie określony.

Ust. 4. Nauczyciele, o których mowa w ust. 3, zatrudnieni w:

- 1) przedszkolach, szkołach, placówkach oraz innych jednostkach organizacyjnych, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, mogą złożyć wniosek o podjęcie postępowania egzaminacyjnego na stopień nauczyciela mianowanego po odbyciu stażu trwającego co najmniej 9 miesięcy. Okres stażu dla tych nauczycieli ustala, z uwzględnieniem ich dorobku zawodowego oraz oceny pracy, organ prowadzący szkołę, na wniosek dyrektora szkoły,
- 2) Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, okręgowych komisjach egzaminacyjnych albo specjalistycznej jednostce nadzoru na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych mogą złożyć wniosek o podjęcie postępowania egzaminacyjnego po przepracowaniu na tych stanowiskach okresu dwóch lat.

Ust. 5. Nauczyciele, o których mowa w ust. 2 i 3, mogą składać wnioski, o których mowa w ust. 2 i 4, w terminie dwóch lat od dnia wejścia w życie ustawy.

Ust. 6. Nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie ustawy na podstawie umowy o pracę w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć, którzy nie posiadają wymaganych kwalifikacji, z tym dniem uzyskują stopień nauczyciela stażysty i stają się nauczycielami zatrudnionymi na podstawie umowy o pracę. Stosunki pracy z tymi nauczycielami wygasają z dniem 31 sierpnia 2006 r., o ile wcześniej nauczyciele ci nie uzupełnią kwalifikacji i nie uzyskają stopnia nauczyciela kontraktowego lub nie zostanie z nimi rozwiązany stosunek pracy w odrębnym trybie.

Ust. 7. Stosunki pracy z nauczycielami zatrudnionymi w dniu wejścia w życie ustawy na podstawie umowy o pracę, którzy nie posiadają wymaganych kwalifikacji i są zatrudnieni w wymiarze niższym niż 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć wygasają z dniem 31 sierpnia 2000 r., o ile nie zostanie z nimi rozwiązany stosunek pracy w odrębnym trybie. Do tego czasu nauczyciele ci dla celów płacowych traktowani są jak nauczyciele stażyści.

Ust. 8. Do nauczycieli zatrudnionych w dniu wejścia w życie ustawy na podstawie umowy o pracę lub na podstawie mianowania i przebywających na urlopie bezpłatnym stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1, 3, 6 i 7.

Ust. 9. Dyrektorzy szkół oraz organy, o których mowa w art. 9b ust. 4 pkt. 2-4 ustawy wymienionej w art. 1, wydadzą nauczycielom akty nadania odpowiedniego stopnia awansu zawodowego w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Ust. 10. Do nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt. 2 ustawy wymienionej w art. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1-6 i 9.

Art. 8.

W terminie do dnia 31 grudnia 2010 r. tytuł honorowy profesora oświaty może być nadany w trybie i na zasadach określonych w art. 9i ustawy, o której mowa w art. 1, nauczycielowi, który legitymuje się 5-letnim okresem pracy jako nauczyciel dyplomowany.

Art. 9.

Nauczyciele, którzy w dniu wejścia w życie ustawy otrzymywali dodatki specjalistyczne, zachowują prawo do tych dodatków do czasu uzyskania kolejnego stopnia awansu zawodowego, w wysokości i na zasadach obowiązujących w dniu wejścia w życie ustawy.

Art. 10.

Ust. 1. Nauczyciele będący dyrektorami przedszkoli, szkół, placówek oraz innych jednostek organizacyjnych wymienionych w art. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, a także nauczyciele, o których mowa w art. 9e ust. 3 ustawy, o której mowa w art. 1, którzy uzy-

skali w dniu wejścia w życie ustawy stopień nauczyciela kontraktowego lub nauczyciela mianowanego, posiadający odpowiednio co najmniej dwuletni okres pracy na stanowisku dyrektora lub co najmniej dwuletni okres urlopowania albo zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy w związku z pełnieniem funkcji związkowej oraz co najmniej dobrą ocenę pracy, mogą złożyć wniosek o podjęcie odpowiednio postępowania egzaminacyjnego na stopień nauczyciela mianowanego lub postępowania kwalifikacyjnego na stopień nauczyciela dyplomowanego, z zastrzeżeniem ust. 2.

Ust. 2. Warunek posiadania dobrej oceny pracy, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy nauczycieli, o których mowa w art. 9e ust. 3 ustawy wymienionej w art. 1.

Ust. 3. Nauczyciele spełniający wymagania kwalifikacyjne, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt. 1 ustawy wymienionej w art. 1, zatrudnieni na podstawie mianowania przed dniem wejścia w życie ustawy, uzyskują z mocy prawa stopień nauczyciela mianowanego:

- 1) z dniem ponownego zatrudnienia w przedszkolu, szkole, placówce oraz innej jednostce organizacyjnej wymienionej w art. 1 ust. 1 i w ust. 2 pkt. 1 i 2 ustawy, o której mowa w art. 1, jeżeli przerwa w zatrudnieniu nie przekracza 5 lat,
- 2) z dniem wejścia w życie ustawy, jeżeli są zatrudnieni w przedszkolu, szkole, placówce oraz innej jednostce organizacyjnej, wymienionej w art. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć,
- 3) z dniem wejścia w życie ustawy, jeżeli są zatrudnieni w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, okręgowych komisjach egzaminacyjnych albo specjalistycznej jednostce nadzoru na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych.

Ust. 4. Nauczyciele, o których mowa w art. 7 ust. 10, zatrudnieni w dniu wejścia w życie ustawy, posiadający kwalifikacje, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt. 1 ustawy wymienionej w art. 1, oraz co najmniej 5-letni okres pracy pedagogicznej odpowiednio w przedszkolu, szkole, placówce lub innej jednostce organizacyjnej, o której mowa w art. 1 ustawy wymienionej w art. 1, w tym co najmniej 3-letni nieprzerwany okres pracy w pełnym wymiarze zajęć zgodnie z wymaganymi kwalifikacjami w przedszkolu, szkole, placówce

wymienionej w art. 1 ust. 2 pkt. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, z tym dniem uzyskują z mocy prawa stopień nauczyciela mianowanego.

Ust. 5. Księża i diakoni zatrudnieni w dniu wejścia w życie ustawy na stanowiskach nauczycieli religii, posiadający wymagane kwalifikacje oraz co najmniej 3-letni nieprzerwany okres pracy pedagogicznej w pełnym wymiarze zajęć zgodnie z wymaganymi kwalifikacjami odpowiednio w przedszkolu, szkole, z tym dniem uzyskują z mocy prawa stopień nauczyciela mianowanego. Do 3-letniego nieprzerwanego okresu pracy pedagogicznej zalicza się okres prowadzenia przez księży i diakonów, nieodpłatnie, nauki religii w szkołach przed dniem 1 września 1997 r.

Ust. 6. Nauczycielom, o których mowa w ust. 3-5, akt nadania stopnia awansu zawodowego wydaje organ prowadzący szkołę, z wyłączeniem nauczycieli, o których mowa w ust. 3 pkt 3, którym akt nadania wydaje odpowiednio minister właściwy do spraw oświaty i wychowania lub minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r.

w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz.U.92.36.155; zm. Dz.U.93.83.390, 99.67.753)

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. W publicznych przedszkolach organizuje się, w ramach planu zajęć przedszkolnych, naukę religii na życzenie rodziców (opiekunów prawnych). W publicznych szkołach podstawowych, gimnazjach, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, zwa-

nych dalej "szkołami", organizuje się w ramach planu zajęć szkolnych naukę religii i etyki:

- 1) w szkołach podstawowych i gimnazjach - na życzenie rodziców (opiekunów prawnych),
 - 2) w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych - na życzenie bądź rodziców (opiekunów prawnych), bądź samych uczniów; po osiągnięciu pełnoletności o pobieraniu religii i etyki decydują sami uczniowie,
2. Życzenie, o którym mowa w ust. 1, jest wyrażane w najprostszej formie oświadczenia, które nie musi być ponawiane w kolejnym roku szkolnym, może natomiast zostać zmienione.
 3. Uczestniczenie lub nieuczestniczenie w przedszkolnej albo szkolnej nauce religii lub etyki nie może być powodem dyskryminacji przez kogokolwiek i w jakiegokolwiek formie.

§ 2.

1. Przedszkole i szkoła mają obowiązek zorganizowania lekcji religii dla grupy nie mniejszej niż siedmiu uczniów danej klasy lub oddziału (wychowanków grupy przedszkolnej). Dla mniejszej liczby uczniów w klasie lub oddziale (wychowanków w grupie) lekcje religii w przedszkolu lub szkole powinny być organizowane w grupie międzyoddziałowej lub międzyklasowej.
2. Jeżeli w przedszkolu lub szkole na naukę religii danego wyznania lub wyznań wspólnie nauczających zgłosi się mniej niż siedmiu uczniów (wychowanków), organ prowadzący przedszkole lub szkołę, w porozumieniu z właściwym kościołem lub związkiem wyznaniowym, organizuje naukę religii w grupie międzyszkolnej lub w pozaszkolnym (pozaszkolnym) punkcie katechetycznym. Liczba uczniów (wychowanków) w grupie lub punkcie katechetycznym nie powinna być mniejsza niż trzy.
3. Jeżeli w grupie międzyszkolnej lub pozaszkolnym (pozaszkolnym) punkcie katechetycznym uczestniczą uczniowie szkół (wychowankowie przedszkoli) prowadzonych przez różne organy, organy te ustalają, w drodze porozumienia, zasady prowadzenia grup lub punktów katechetycznych.
4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach organ prowadzący przedszkole lub szkołę, w ramach posiadanych środków, może -

na wniosek kościoła lub związku wyznaniowego - zorganizować nauczanie religii danego wyznania w sposób odmienny niż określony w ust. 1-3.

5. Dopuszcza się nieodpłatne udostępnianie sal lekcyjnych na cele katechetyczne, w terminach wolnych od zajęć szkolnych, kościołom i związkom wyznaniowym również nie organizującym nauczania religii w ramach systemu oświatowego.

§ 3.

1. Uczniom, których rodzice lub którzy sami wyrażają takie życzenie (§ 1 ust. 1), szkoła organizuje lekcje etyki w oparciu o programy dopuszczone do użytku szkolnego na zasadach określonych w art. 22 ust. 2 pkt 3 ustawy o systemie oświaty.
2. W zależności od liczby zgłoszonych uczniów zajęcia mogą być organizowane według zasad podanych.
3. Nie są objęci nauką religii lub etyki uczniowie, którzy wedle oświadczenia rodziców lub ich samych (§ 1 ust. 1) pobierają naukę religii poza systemem oświaty lub świadomie rezygnują. W miarę potrzeby należy im zapewnić opiekę lub zajęcia wychowawcze.

§ 4.

Nauczanie religii odbywa się na podstawie programów opracowanych i zatwierdzonych przez właściwe władze kościołów i innych związków wyznaniowych i przedstawionych Ministrowi Edukacji Narodowej do wiadomości. Te same zasady stosuje się wobec podręczników do nauczania religii.

§ 5.

1. Przedszkole lub szkoła zatrudnia nauczyciela religii, katechetę przedszkolnego lub szkolnego, zwanego dalej nauczycielem religii, wyłącznie na podstawie imiennego pisemnego skierowania do danego przedszkola lub szkoły, wydanego przez:
 - 1) w przypadku Kościoła Katolickiego - właściwego biskupa diecezjalnego,

- 2) w przypadku pozostałych kościołów oraz innych związków wyznaniowych - właściwe władze zwierzchnie tych kościołów i związków wyznaniowych.
2. Cofnięcie skierowania, o którym mowa w ust. 1, jest równoznaczne z utratą uprawnień do nauczania religii w danym przedszkolu lub szkole. O cofnięciu skierowania właściwe władze kościołów lub innych związków wyznaniowych powiadamiają dyrektora przedszkola lub szkoły oraz organ prowadzący. Na okres pozostały do końca roku szkolnego kościół lub inny związek wyznaniowy może skierować inną osobę do nauczania religii, z tym że równocześnie pokrywa on koszty z tym związane.
3. Nauczyciel religii prowadzący zajęcia w grupie międzyszkolnej lub pozaszkolnym (pozaszkolnym) punkcie katechetycznym albo uczący na terenie kilku szkół lub przedszkoli jest zatrudniany przez dyrektora szkoły lub przedszkola wskazanego przez organ prowadzący, o którym mowa w § 2 ust. 2, lub przez organ wskazany w porozumieniu, o którym mowa w § 2 ust. 3.
4. Nauczycieli religii zatrudnia się zgodnie z Kartą Nauczyciela.

§ 6.

Kwalifikacje zawodowe nauczycieli religii określają odpowiednio Konferencja Episkopatu Polski Kościoła Katolickiego oraz właściwe władze zwierzchnie kościołów lub innych związków wyznaniowych - w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej.

§ 7.

1. Nauczyciel religii wchodzi w skład rady pedagogicznej szkoły, nie przyjmuje jednak obowiązków wychowawcy klasy .
2. Nauczyciel religii ma prawo do organizowania spotkań z rodzicami swoich uczniów również poza wyznaczonymi przez szkołę lub przedszkole zebraniem ogólnymi, wcześniej ustalając z dyrektorem szkoły lub przedszkola termin i miejsce planowanego spotkania.
3. Nauczyciel religii może prowadzić na terenie szkoły organizacje o charakterze społeczno-religijnym i ekumenicznym na zasadach określonych w art. 58 ustawy o systemie oświaty. Z tytułu pro-

wadzenia organizacji nie przysługuje mu dodatkowe wynagrodzenie.

4. Nauczyciel religii ma obowiązek wypełniania dziennika szkolnego.
5. Nauczyciel religii uczący w grupie międzyklasowej (międzyoddziałowej), międzyszkolnej oraz w punkcie katechetycznym ma obowiązek prowadzić odrębny dziennik zajęć, zawierający te same zapisy, które zawiera dziennik szkolny.

§ 8.

1. Nauka religii w przedszkolach i szkołach publicznych wszystkich typów odbywa się w wymiarze dwóch zajęć przedszkolnych (właściwych dla danego poziomu nauczania) lub dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo. Wymiar lekcji religii może być zmniejszony jedynie za zgodą biskupa diecezjalnego Kościoła Katolickiego albo władz zwierzchnich pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych.
2. Tygodniowy wymiar godzin etyki ustala dyrektor szkoły.

§ 9.

1. Ocena z religii lub etyki umieszczana jest na świadectwie szkolnym bezpośrednio po ocenie ze sprawowania. W celu wyeliminowania ewentualnych przejawów nietolerancji nie należy zamieszczać danych, z których wynikałoby, na zajęcia z jakiej religii (bądź etyki) uczeń uczęszczał.
2. Ocena z religii (etyki) nie ma wpływu na promowanie ucznia do następnej klasy.
3. Ocena z religii (etyki) jest wystawiana według skali ocen przyjętej w danej klasie.
4. Uczniowie korzystający z nauki religii prowadzonej przez kościoły lub związki wyznaniowe w grupach międzyszkolnych i w punktach katechetycznych lub uczęszczający na zajęcia z etyki organizowane na podobnych zasadach otrzymują ocenę z religii (etyki) na świadectwie wydawanym przez szkołę, do której uczęszczają, na podstawie świadectwa przekazanego przez katechetę lub nauczyciela etyki.

§ 10.

1. Uczniowie uczęszczający na naukę religii uzyskują trzy kolejne dni zwolnienia z zajęć szkolnych w celu odbycia rekolekcji wielkopostnych, jeśli religia lub wyznanie, do którego należą, nakłada na swoich członków tego rodzaju obowiązek. Pieczę nad uczniami w tym czasie zapewniają katecheci. Szczegółowe zasady dotyczące organizacji są przedmiotem odrębnych ustaleń między organizującymi rekolekcje a szkołą.
2. O terminie rekolekcji dyrektor szkoły powinien być powiadomiony co najmniej miesiąc wcześniej.
3. Jeżeli na terenie szkoły prowadzona jest nauka religii więcej niż jednego wyznania, kościoły i związki wyznaniowe powinny dążyć do ustalenia wspólnego terminu rekolekcji wielkopostnych.

§ 11.

1. Do wizytowania lekcji religii upoważnieni są odpowiednio wizytatorzy wyznaczeni przez biskupów diecezjalnych Kościoła Katolickiego i właściwe władze zwierzchnie pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych. Lista tych osób jest przekazana do wiadomości organom sprawującym nadzór pedagogiczny.
2. Nadzór pedagogiczny nad nauczaniem religii i etyki, w zakresie metodyki nauczania i zgodności z programem, prowadzi dyrektor szkoły (przedszkola) oraz pracownicy nadzoru pedagogicznego, na zasadach określonych odrębnymi przepisami.
3. W uzasadnionych przypadkach wnioski wynikające ze sprawowania nadzoru pedagogicznego mogą być przekazywane odpowiednio biskupowi diecezjalnemu Kościoła Katolickiego oraz właściwym władzom zwierzchnim pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych.

§ 12.

W pomieszczeniach szkolnych może być umieszczony krzyż. W szkole można także odmawiać modlitwę przed i po zajęciach. Odmawianie modlitwy w szkole powinno być wyrazem wspólnego dążenia uczniów oraz taktu i delikatności ze strony nauczycieli i wychowawców.

§ 13.

1. Tracą moc:

- 1) instrukcja Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 90 r. dotycząca powrotu nauczania religii do szkoły w roku szkolnym 1990/91.
- 2) instrukcja Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 1990 r. dotycząca powrotu nauczania religii do szkoły w roku szkolnym 1990/91, określająca zasady współdziałania z kościołami i związkami wyznaniowymi za Kościołem Rzymskokatolickim,
- 3) decyzja nr 25 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 1991 r., z zastrzeżeniem ust. 2.

§ 14.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z tym że w odniesieniu do:

- 1) sześcioletnich szkół podstawowych i gimnazjów - wchodzi w życie z dniem 1 września 1999 r.,
- 2) szkół ponadgimnazjalnych - wchodzi w życie z dniem 1 września 2002 r.

Minister Edukacji Narodowej: M. Handke

**Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 13 sierpnia 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad
sprawowania nadzoru pedagogicznego, wykazu stanowisk
wymagających kwalifikacji pedagogicznych, kwalifikacji
niezbędnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego,
a także kwalifikacji osób, którym można zlecać prowadzenie
badań i opracowywanie ekspertyz
(Dz.U.99.67.759)**

Na podstawie art. 35 ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, i Nr 141, poz. 943 oraz z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Celem nadzoru pedagogicznego jest doskonalenie systemu oświaty, a w szczególności jakościowy rozwój szkół i placówek z ukierunkowaniem na rozwój ucznia i rozwój zawodowy nauczyciela.
2. Nadzór pedagogiczny jest sprawowany w szczególności przez:
 - 1) mierzenie jakości pracy szkół i placówek polegające na zorganizowanym i systematycznym analizowaniu i ocenianiu stopnia spełniania przez szkołę lub placówkę wymagań wynikających z jej zadań, z uwzględnieniem opinii uczniów, rodziców i nauczycieli,
 - 2) wspomaganie nauczycieli i dyrektorów szkół i placówek w spełnianiu przez szkołę lub placówkę wymagań w zakresie jakości pracy szkoły lub placówki.

§ 2.

1. Kurator oświaty, sprawując nadzór pedagogiczny, wykonuje w szczególności następujące zadania:
 - 1) opracowuje organizację nadzoru pedagogicznego w województwie,
 - 2) planuje, organizuje i przeprowadza mierzenie jakości pracy szkół i placówek, z uwzględnieniem zadań w tym zakresie wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania; wyniki przeprowadzonego mierzenia jakości pracy szkoły przedstawia się radzie pedagogicznej szkoły lub placówki,
 - 3) sporządza, nie rzadziej niż raz na 5 lat, uwzględniając wyniki mierzenia jakości pracy szkoły lub placówki, o którym mowa w pkt. 2, raport o jakości edukacji w szkole lub placówce, który przekazuje dyrektorowi szkoły lub placówki oraz organowi prowadzącemu,
 - 4) nadzoruje opracowywanie przez szkoły lub placówki programów ich rozwoju, w tym programów poprawy efektywności, o których mowa w art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz.

- 943 oraz z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126), zwanej dalej "ustawą",
- 5) sporządza, nie rzadziej niż raz na 5 lat, raport o jakości edukacji w województwie wraz z wnioskami dotyczącymi tworzenia i realizacji polityki oświatowej w województwie i państwie, który przekazuje ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania oraz wojewodzie,
 - 6) inspiruje i wspomaga dyrektorów szkół i placówek w osiągnięciu wymaganej jakości pracy szkół i placówek,
 - 7) wspomaga rozwój zawodowy pracowników, o których mowa w art. 35 ust. 5 ustawy,
 - 8) współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie kreowania regionalnej i lokalnej polityki oświatowej, zgodnej z polityką oświatową państwa,
 - 9) gromadzi informacje o pracy nadzorowanych dyrektorów szkół i placówek w celu dokonywania oceny ich pracy, według zasad określonych w odrębnych przepisach.
2. Kurator oświaty w celu zdiagnozowania wybranego problemu w skali województwa może zwrócić się do dyrektorów szkół lub placówek o przeprowadzenie mierzenia jakości pracy szkół lub placówek w określonym zakresie.
 3. Kurator oświaty w wykonywaniu zadań nadzoru pedagogicznego współpracuje z dyrektorami szkół i placówek, a także w związku ze sprawowanym nadzorem pedagogicznym współdziała z innymi organami sprawującymi nadzór pedagogiczny oraz z organami prowadzącymi szkoły lub placówki.
 4. Inne organy sprawujące nadzór pedagogiczny wykonują odpowiednio zadania określone w ust. 1 - 3.
 5. Przepisy ust. 1 - 3 w odniesieniu do szkół i placówek niepublicznych stosuje się odpowiednio.

§ 3.

1. Dyrektor szkoły lub placówki, we współpracy z innymi nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze w szkole lub placówce, sprawując nadzór pedagogiczny, wykonuje w szczególności następujące zadania:

- 1) opracowuje organizację mierzenia jakości pracy szkoły lub placówki, w zakresie wymienionym w art. 33 ust. 1 i 2 ustawy, z uwzględnieniem lokalnych potrzeb, ustalając sposób jego wykonywania, dokumentowania oraz wykorzystania wyników,
 - 2) planuje, organizuje i przeprowadza mierzenie jakości pracy szkoły lub placówki, uwzględniając zadania, o których mowa w § 2 ust. 2,
 - 3) inspiruje i wspomaga nauczycieli w spełnianiu przez nich wymagań w zakresie jakości pracy szkoły lub placówki oraz w podejmowaniu nowatorstwa pedagogicznego,
 - 4) przekazuje raport o jakości pracy szkoły lub placówki, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 3, radzie szkoły lub placówki, radzie pedagogicznej, radzie rodziców i samorządowi uczniowskiemu,
 - 5) opracowuje program rozwoju szkoły lub placówki, wykorzystując wyniki mierzenia jakości pracy szkoły lub placówki,
 - 6) gromadzi informacje o pracy nauczycieli w celu dokonywania oceny ich pracy według zasad określonych w odrębnych przepisach.
2. Dyrektor szkoły lub placówki w wykonywaniu zadań nadzoru pedagogicznego współpracuje z organami, o których mowa w art. 39 ust. 4 ustawy.
 3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do szkół i placówek niepublicznych.

§ 4.

Organy sprawujące nadzór pedagogiczny i dyrektorzy szkół i placówek prowadzą mierzenie jakości pracy szkół i placówek w szczególności przez:

- 1) badanie skuteczności działania szkoły lub placówki, porównując osiągnięte efekty z założonymi celami,
- 2) badanie osiągnięć edukacyjnych uczniów,
- 3) diagnozowanie wybranych obszarów pracy szkoły lub placówki,
- 4) zorganizowane i systematyczne obserwowanie osiągniętej jakości pracy szkoły lub placówki, według ustalonych kryteriów,

- 5) hospitację polegającą w szczególności na obserwacji wiedzy, umiejętności i postaw uczniów.

§ 5.

1. W kuratoriach oświaty oraz urzędach innych organów sprawujących nadzór pedagogiczny i podporządkowanych im jednostkach organizacyjnych ustala się następujący wykaz stanowisk, których zajmowanie wymaga kwalifikacji pedagogicznych:
 - 1) w ministerstwach:
 - a) dyrektorzy i wicedyrektorzy departamentów (równorzędnych komórek organizacyjnych) oraz radcy ministrów i naczelnicy wydziałów (równorzędnych komórek organizacyjnych) wykonujący statutowe i regulaminowe zadania w zakresie nadzoru pedagogicznego,
 - b) wizytatorzy, starsi wizytatorzy i główni wizytatorzy,
 - 2) w kuratoriach oświaty:
 - a) kuratorzy oraz wicekuratorzy oświaty koordynujący pracę komórek organizacyjnych, których statutowym zadaniem jest wykonywanie nadzoru pedagogicznego,
 - b) kierownicy komórek organizacyjnych, o których mowa pod lit. a),
 - c) wizytatorzy i starsi wizytatorzy,
 - 3) w jednostce organizacyjnej utworzonej przez ministra właściwego do spraw kultury na podstawie art. 32a ust. 1 ustawy:
 - a) dyrektor jednostki i inni pracownicy zajmujący stanowiska kierownicze i wykonujący statutowe i regulaminowe zadania w zakresie nadzoru pedagogicznego,
 - b) wizytatorzy, starsi wizytatorzy i główni wizytatorzy.
2. Na stanowiskach wymienionych w ust. 1 mogą być zatrudnieni:
 - 1) nauczyciele posiadający:
 - a) dyplom ukończenia studiów magisterskich i przygotowanie pedagogiczne,
 - b) co najmniej 6-letni staż pracy pedagogicznej,
 - c) ukończone formy doskonalenia w zakresie administracji lub zarządzania albo co najmniej 2-letni staż pracy na stanowisku kierowniczym w szkole, placówce, zakładzie

- kształcenia nauczycieli, placówce doskonalenia nauczycieli lub na stanowisku wymagającym kwalifikacji pedagogicznych w urzędzie organu sprawującego nadzór pedagogiczny,
- d) ukończone formy doskonalenia w zakresie mierzenia jakości pracy szkoły,
- 2) nauczyciele akademicy spełniający wymagania wymienione w pkt 1 lit. a, c i d oraz posiadający co najmniej 6-letni staż pracy w szkole wyższej.

§ 6.

Kurator oświaty oraz inne organy sprawujące nadzór pedagogiczny mogą zlecać prowadzenie badań i opracowywanie ekspertyz, o których mowa w art. 35 ust. 5a ustawy, osobom posiadającym dyplom ukończenia studiów magisterskich i kwalifikacje zgodne z zakresem zleconych zadań.

§ 7.

Nauczyciele i nauczyciele akademicy zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia na stanowiskach, których zajmowanie wymaga kwalifikacji pedagogicznych w kuratoriach oświaty i w urzędach innych organów sprawujących nadzór pedagogiczny, posiadający kwalifikacje do zajmowania tych stanowisk na podstawie dotychczasowych przepisów, posiadają kwalifikacje w rozumieniu przepisów niniejszego rozporządzenia.

§ 8.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem § 5 ust. 2 pkt 1 lit. c) i d) oraz pkt 2 w zakresie wymagań wymienionych w pkt 1 lit. c) i d), który wchodzi w życie z dniem 1 września 2003 r.

Minister Edukacji Narodowej
wz. I. Dzierzgowska

**Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 14 lipca 2000 r.**

**w sprawie wymagań, jakim powinni odpowiadać eksperci
wchodzący w skład komisji egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych
dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy,
oraz warunków wpisywania na listę ekspertów i skreślania z niej**

Na podstawie art. 9g ust. 12 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239 i Nr 22, poz. 291) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Ekspertem wchodzącym w skład komisji egzaminacyjnej lub kwalifikacyjnej dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy, zwanym dalej "ekspertem", może być osoba, która:
 - 1) posiada co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie,
 - 2) posiada co najmniej 7-letni staż pracy pedagogicznej, psychologicznej, naukowo-dydaktycznej, dydaktycznej albo artystycznej, z zastrzeżeniem ust. 2,
 - 3) spełnia warunki określone w art. 10 ust. 5 pkt. 1 - 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, zwanej dalej "Kartą Nauczyciela",
 - 4) ponadto spełnia jeden z warunków:
 - a) jest nauczycielem akademickim zatrudnionym w szkole wyższej, kształcącym nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych, o których mowa w art. 1 ust. 1 Karty Nauczyciela,
 - b) jest nauczycielem zatrudnionym w zakładzie kształcenia nauczycieli,
 - c) jest nauczycielem konsultantem zatrudnionym w publicznej placówce doskonalenia nauczycieli,
 - d) jest nauczycielem zatrudnionym na stanowisku wymagającym kwalifikacji pedagogicznych w jednostkach organizacyjnych, o których mowa art. 1 ust. 2 pkt. 1 Karty Nauczyciela,
 - e) jest nauczycielem doradcą metodycznym,

- f) jest konsultantem współpracującym z Centrum Edukacji Artystycznej,
 - g) jest wychowawcą, pedagogiem lub psychologiem zatrudnionym w systemie placówek poradnictwa rodzinnego i opiekuńczo-wychowawczego,
 - h) jest nauczycielem dyplomowanym.
2. Osoby, o których mowa w ust. 1 pkt. 4 lit. a) - g), bezpośrednio przed złożeniem wniosku o wpis na listę ekspertów powinni posiadać co najmniej 2-letni staż pracy w okresie ostatnich 5 lat w jednostkach organizacyjnych, o których mowa w ust. 1 pkt. 4 lit. a) - d), f) i g) lub w charakterze doradcy metodycznego.

§ 2.

1. Wpis na listę ekspertów, zwaną dalej "listą", zawierającą następujące dane:
- 1) imię i nazwisko,
 - 2) adres do korespondencji,
 - 3) aktualne miejsce pracy,
 - 4) posiadane kwalifikacje zawodowe i specjalność - następuje na podstawie wniosku przedstawionego przez zainteresowanego nauczyciela lub nauczyciela akademickiego.
2. Do wniosku należy dołączyć:
- 1) kwestionariusz osobowy,
 - 2) rekomendację, wydaną przez instytucję lub stowarzyszenie działające na rzecz systemu oświaty i wychowania, nauki i szkolnictwa wyższego lub nauczycielski związek zawodowy, zawierającą opis dorobku zawodowego nauczyciela lub nauczyciela akademickiego,
 - 3) urzędowo potwierdzone kopie dokumentów o posiadanych kwalifikacjach,
 - 4) urzędowo potwierdzone kopie dokumentów dotyczących przebiegu zatrudnienia w okresie, o którym mowa w § 1 ust. 1 pkt. 2,
3. Do wniosku należy dołączyć także zgodę na przetwarzanie danych osobowych zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. Nr 133 poz. 883 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 50 poz. 580) - w przypadku wpisu na listę.

4. Wpis na listę osób, o których mowa w § 1 ust 1 pkt 4 lit. g) następuje po akceptacji ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.
5. Wnioski, o których mowa w ust. 1, należy kierować do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

§ 3.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania odmawia w drodze decyzji administracyjnej wpisania na listę w przypadku niespełnienia wymagań i warunków określonych odpowiednio w § 1 i 2.

§ 4.

W przypadku zmiany danych, o których mowa w § 2 ust. 1, osoby wpisane na listę zawiadamiają o tym ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

§ 5.

1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania skreśla eksperta z listy w drodze decyzji administracyjnej:
 - 1) na umotywowany wniosek organu powołującego komisję egzaminacyjną lub kwalifikacyjną albo organu sprawującego nadzór pedagogiczny w przypadku:
 - a) dwukrotnego nieusprawiedliwionego nieuczestniczenia w pracach komisji egzaminacyjnej lub kwalifikacyjnej, do której ekspert został powołany,
 - b) nieprzestrzegania przepisów dotyczących postępowania egzaminacyjnego lub kwalifikacyjnego,
 - 2) w razie nie spełniania warunków, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 3,
 - 3) w razie prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej,
 - 4) w razie dokonania wpisu z naruszeniem prawa.
2. Skreślenie eksperta z listy następuje również na jego wniosek.

§ 6.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Edukacji Narodowej
Mirosław Handke

**Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 3 sierpnia 2000 r.
w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego
przez nauczycieli**

Na podstawie art. 9g ust. 10 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 - Karta Nauczyciela (Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239 i Nr 22, poz. 291) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa sposób odbywania stażu, rodzaj dokumentacji załączanej do wniosku nauczyciela o postępowanie kwalifikacyjne lub egzaminacyjne, zakres wymagań kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych dla uzyskania poszczególnych stopni awansu zawodowego, z uwzględnieniem zróżnicowania grup nauczycieli, oraz tryb działania komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych, a także wzory zaświadczeń o akceptacji lub zdaniu egzaminu oraz wzór aktu nadania stopnia awansu zawodowego.

§ 2.

Ilekcroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) Karcie Nauczyciela - rozumie się przez to ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela,
- 2) nauczycielu - rozumie się przez to nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 2 pkt 1-3 Karty Nauczyciela,
- 3) szkole bez bliższego określenia - rozumie się przez to jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 2 pkt 1-3 Karty Nauczyciela,
- 4) dyrektorze szkoły - rozumie się przez to osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 2 pkt 1-3 Karty Nauczyciela.

§ 3.

1. Nauczyciel stażysta ubiegający się o awans na stopień nauczyciela kontraktowego w okresie odbywania stażu powinien w szczególności:
 - 1) poznawać organizację, zadania i zasady funkcjonowania szkoły, w tym:
 - a) sposób prowadzenia obowiązującej w szkole dokumentacji,
 - b) przepisy dotyczące zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pracy,
 - 2) uczestniczyć jako obserwator w zajęciach prowadzonych przez opiekuna stażu lub innych nauczycieli, w wymiarze co najmniej dwóch zajęć w miesiącu, i omówić z prowadzącym obserwowane zajęcia,
 - 3) prowadzić zajęcia z uczniami, wychowankami lub słuchaczami, w obecności opiekuna stażu lub dyrektora szkoły, w wymiarze co najmniej jednego zajęcia w miesiącu,
 - 4) uczestniczyć w wewnątrzszkolnych formach doskonalenia zawodowego nauczycieli - z uwzględnieniem specyfiki typu i rodzaju szkoły, w której odbywa staż.
2. Wymagania kwalifikacyjne umożliwiające uzyskanie awansu na stopień nauczyciela kontraktowego obejmują w szczególności:
 - 1) wykazanie umiejętności prowadzenia zajęć w sposób zapewniający właściwą realizację podstawowych zadań szkoły, w której odbywał staż,
 - 2) posiadanie wiedzy z zakresu problemów środowiska uczniów i wychowanków, w stopniu umożliwiającym współpracę z tym środowiskiem,
 - 3) umiejętność omawiania własnych lub obserwowanych zajęć,
 - 4) znajomość organizacji i zasad funkcjonowania szkoły, w której nauczyciel odbywał staż.

§ 4.

1. Nauczyciel kontraktowy ubiegający się o awans na stopień nauczyciela mianowanego w okresie odbywania stażu powinien w szczególności:

- 1) uczestniczyć w pracach organów szkoły związanych z realizacją zadań edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych lub innych wynikających ze statutu oraz potrzeb szkoły,
 - 2) samodzielnie lub przez udział w różnych formach doskonalenia zawodowego pogłębiać swoją wiedzę i umiejętności zawodowe,
 - 3) poznawać przepisy dotyczące systemu oświaty, a w przypadku nauczycieli, o których mowa w art. 1 ust. 1 pkt 2 i 3 Karty Nauczyciela - przepisy dotyczące pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich, w zakresie funkcjonowania szkoły - z uwzględnieniem specyfiki typu i rodzaju szkoły, w której odbywa staż.
2. Wymagania egzaminacyjne umożliwiające uzyskanie awansu na stopień nauczyciela mianowanego obejmują w szczególności:
- 1) umiejętność organizacji i doskonalenia własnego warsztatu pracy, analizowania i dokumentowania własnych działań, a także oceniania skuteczności i dokonywania stosownych korekt w tym działaniu; w przypadku nauczycieli, o których mowa w art. 1 ust. 1 pkt 3 Karty Nauczyciela, wykazywanie umiejętności samodzielnego opracowania indywidualnych planów pracy z dzieckiem i prowadzenia karty pobytu dziecka w szkole oraz aktywnego działania w zespole do spraw okresowej oceny sytuacji wychowanków,
 - 2) umiejętność uwzględniania w swojej pracy problematyki środowiska lokalnego oraz współczesnych problemów społecznych i cywilizacyjnych,
 - 3) uczestnictwo w realizacji zadań ogólnoszkolnych, edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych lub innych wynikających ze statutu oraz specyfiki typu i rodzaju szkoły,
 - 4) umiejętność wykorzystywania w swojej pracy technologii komputerowej i informacyjnej,
 - 5) wiedzę z wybranych zagadnień psychologii, pedagogiki i dydaktyki oraz ogólnych problemów oświatowych, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich, w zakresie specyfiki zadań realizowanych przez nauczyciela,
 - 6) znajomość przepisów dotyczących systemu oświaty, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich, w zakre-

sie funkcjonowania szkoły, w której nauczyciel odbywał staż, oraz umiejętność posługiwania się tymi przepisami.

§ 5.

1. Nauczyciel mianowany ubiegający się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego w okresie odbywania stażu powinien w szczególności:
 - 1) podejmować działania mające na celu doskonalenie warsztatu i metod pracy,
 - 2) uczestniczyć w realizacji zadań wykraczających poza wykonywane obowiązki służbowe,
 - 3) uczestniczyć w różnych formach doskonalenia, służących własnemu rozwojowi oraz podniesieniu poziomu pracy szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony - z uwzględnieniem specyfiki typu i rodzaju szkoły, w której odbywa staż.
2. Wymagania kwalifikacyjne umożliwiające uzyskanie awansu na stopień nauczyciela dyplomowanego obejmują w szczególności:
 - 1) opracowywanie i wdrażanie przedsięwzięć i programów na rzecz doskonalenia swojej pracy i podwyższania jakości pracy szkoły, w tym wykorzystywanie i doskonalenie umiejętności stosowania technologii komputerowej i informacyjnej,
 - 2) umiejętność dzielenia się swoją wiedzą i doświadczeniem z innymi pracownikami szkoły,
 - 3) realizację co najmniej czterech z następujących zadań:
 - a) opracowanie i wdrożenie programu dotyczącego działań edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych lub innych związanych odpowiednio z oświatą, pomocą społeczną lub postępowaniem w sprawach nieletnich,
 - b) opracowanie co najmniej dwóch publikacji, referatów lub innych materiałów związanych z wykonywaną pracą; w przypadku nauczycieli szkół artystycznych za spełnienie tego zadania uznaje się także prowadzenie aktywnej działalności artystycznej,
 - c) prowadzenie otwartych zajęć, w szczególności dla nauczycieli stażystów i nauczycieli kontraktowych, lub podejmowanie działań związanych z wewnątrzszkolnym doskonaleniem zawodowym,

- d) aktywna i systematyczna współpraca ze strukturami samorządowymi lub innymi organizacjami działającymi na rzecz edukacji, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich,
- e) wykonywanie zadań egzaminatora okręgowej komisji egzaminacyjnej, eksperta komisji kwalifikacyjnej lub egzaminacyjnej dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy, rzeczoznawcy do spraw programów nauczania, podręczników, środków dydaktycznych, programów wychowania przedszkolnego; w przypadku nauczycieli szkół artystycznych - także konsultanta Centrum Edukacji Artystycznej,
- f) pełnienie funkcji doradcy metodycznego, uzyskanie kwalifikacji edukatora lub trenera terapeuty,
- g) uzyskanie dodatkowych kwalifikacji zawodowych umożliwiających poszerzenie zakresu działań edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych lub innych związanych z zadaniami szkoły,
- h) wykonywanie samodzielnie lub we współpracy z zespołem innych zadań na rzecz edukacji, pomocy społecznej, postępowania w sprawach nieletnich lub uzyskanie znaczących osiągnięć w pracy zawodowej.

§ 6.

1. Dyrektor szkoły zapewnia prawidłowy przebieg stażu.
2. Nauczycielowi odbywającemu staż dyrektor szkoły zapewnia możliwość obserwacji zajęć dydaktycznych, wychowawczych oraz innych prowadzonych w szkole, a także udział w formach kształcenia ustawicznego, jeżeli wynika to z zatwierdzonego planu rozwoju zawodowego i potrzeb szkoły.
3. Zajęcia i inne zadania realizowane przez nauczyciela zgodnie z jego planem rozwoju zawodowego są obserwowane i omawiane z dyrektorem szkoły, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. W przypadku nauczycieli zajmujących się pomocą psychologiczno-pedagogiczną dyrektor szkoły zbiera informacje o przebiegu i efektach prowadzonych przez nich zajęć.

§ 7.

1. Dokumentacja załączona do wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego powinna, z zastrzeżeniem ust. 2, obejmować:
 - 1) dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji zawodowych lub poświadczane kopie tych dokumentów,
 - 2) zaświadczenie dyrektora szkoły o wymiarze zatrudnienia nauczyciela oraz zajmowanym przez niego stanowisku w okresie odbywania stażu; w przypadku nauczyciela, który w okresie odbywania stażu zmienił miejsce zatrudnienia, oraz nauczyciela zatrudnionego w kilku szkołach, w każdej w wymiarze mniejszym niż połowa obowiązującego wymiaru zajęć, łącznie w wymiarze co najmniej połowy obowiązującego wymiaru zajęć, należy załączyć zaświadczenia ze wszystkich szkół, w których nauczyciel był zatrudniony w okresie stażu, o ile nie jest możliwe udokumentowanie zatrudnienia świadectwami pracy,
 - 3) zatwierdzony plan rozwoju zawodowego oraz sprawozdanie z jego realizacji,
 - 4) ocenę dorobku zawodowego za okres stażu,
 - 5) dokumentację potwierdzającą spełnienie wymagań określonych odpowiednio w § 3-5.
2. Dokumentacja nauczyciela, który nie ma obowiązku odbywania stażu, załączona do wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego, obejmuje dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 5, zaświadczenie pracodawcy o spełnieniu wymagań dotyczących okresów pracy, urlopowania lub zwolnienia z pracy wymaganego do złożenia wniosku, jeśli okresów tych nie można udokumentować na podstawie świadectw pracy, a ponadto:
 - 1) w przypadku nauczyciela, któremu powierzono stanowisko dyrektora szkoły - sprawozdanie z ostatnich dwóch lat pracy obejmujące w szczególności charakterystykę i rozwój kierowanej przez niego szkoły w tym okresie, z uwzględnieniem wyników mierzenia jakości pracy szkoły oraz programu rozwoju szkoły,

- 2) w przypadku nauczyciela, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 Karty Nauczyciela - sprawozdanie z ostatnich dwóch lat pracy zawierające informacje o sposobie realizacji zadań związanych z zajmowanym stanowiskiem, uwzględniające w szczególności problematykę związaną z wykonywaniem nadzoru pedagogicznego,
- 3) w przypadku nauczyciela, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 3 Karty Nauczyciela - dokumentację potwierdzającą dorobek zawodowy związany z realizowaniem, w okresie ostatnich dwóch lat, zadań odpowiednio na rzecz edukacji, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich.
3. Do wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego nauczyciele mogą załączyć, poza dokumentacją wymienioną w ust. 1 i 2, inną dokumentację świadczącą o ich osiągnięciach zawodowych.
4. Dokumentacja, o której mowa w ust. 1 pkt 5, może być przedstawiona w formie:
 - 1) materiałów potwierdzających realizację zadań określonych w planie rozwoju zawodowego w zależności od obszarów działalności zawodowej, w szczególności w postaci pisemnej, graficznej lub nagrań audio-video; w przypadku nauczycieli przedmiotów artystycznych potwierdzenie spełnienia wymagań może polegać także na przedstawieniu dokumentacji w innej formie, związanej z ich działalnością artystyczną,
 - 2) zaświadczeń potwierdzających pełnienie funkcji, prowadzenie działań lub wykonywanie zadań związanych ze spełnieniem wymagań na określony stopień awansu zawodowego,
 - 3) świadectw i zaświadczeń potwierdzających udział w kształceniu ustawicznym lub poświadczonych kopii tych dokumentów,
- 4) w przypadku nauczyciela mianowanego dodatkowo:
 - a) pisemnego sprawozdania nauczyciela z realizacji wybranych zadań, o których mowa w § 5 ust. 2 pkt 3; jeżeli sprawozdanie dotyczy realizacji zadań określonych w § 5 ust. 2 pkt 3 lit. a) i b), należy dołączyć odpowiednio programy, publikacje, referaty lub inne materiały, a określonych w § 5 ust. 2 pkt 3 lit. f) i g) - opis wykorzystania

umiejętności nabytych w trakcie pełnienia funkcji lub użytkowania dodatkowych kwalifikacji dla doskonalenia swojej pracy zawodowej,

- b) opisu i analizy co najmniej dwóch przypadków rozpoznawania i rozwiązywania problemów edukacyjnych, wychowawczych lub innych, z uwzględnieniem specyfiki typu i rodzaju szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony,
- c) opisu i analizy uczestnictwa w działaniach, o których mowa w § 5 ust. 2 pkt 1 i 2.

§ 8.

1. Komisja kwalifikacyjna lub komisja egzaminacyjna powołana do przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego dla nauczycieli ubiegających się o kolejny stopień awansu zawodowego podejmuje postępowanie w kolejności wpływu wniosków.
2. W przypadku złożenia wniosku, wraz z dokumentacją, przez nauczyciela kończącego staż w danym roku szkolnym do dnia 30 czerwca tego roku, postępowanie kwalifikacyjne lub egzaminacyjne powinno być podjęte oraz zakończone w tym samym roku szkolnym, jeżeli wniosek i dokumentacja spełniają wymagania formalne.
3. W przypadku złożenia wniosku, wraz z dokumentacją, przez nauczyciela kończącego staż w danym roku szkolnym po dniu 30 czerwca tego roku, postępowanie kwalifikacyjne lub egzaminacyjne powinno być podjęte i zakończone nie później niż w styczniu lub w lutym następnego roku kalendarzowego, jeżeli wniosek i dokumentacja spełniają wymagania formalne.
4. W przypadku wniosku nauczyciela, który nie ma obowiązku odbywania stażu, ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.
5. Postępowanie kwalifikacyjne lub egzaminacyjne rozpoczyna się od analizy formalnej dokumentacji, o której mowa w § 7.
6. Złożony przez nauczyciela wniosek wraz z dokumentacją powinien być zbadany przez komisję kwalifikacyjną albo komisję egzaminacyjną w terminie nie dłuższym niż czternaście dni.
W przypadku gdy wniosek oraz dokumentacja nie spełniają wymagań formalnych, komisja zwraca wniosek i dokumentację,

wskazując braki formalne oraz określając termin ich uzupełnienia. Komisja kontynuuje postępowanie niezwłocznie po przedstawieniu uzupełnionego wniosku i dokumentacji.

7. Przewodniczący komisji kwalifikacyjnej albo komisji egzaminacyjnej powiadamia nauczyciela stażystę lub nauczyciela kontraktowego, który złożył wniosek o podjęcie odpowiednio postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego, o terminie i miejscu przeprowadzania odpowiednio rozmowy kwalifikacyjnej lub egzaminu, co najmniej na 14 dni przed datą posiedzenia komisji.

§ 9.

1. Komisja kwalifikacyjna przeprowadza rozmowę kwalifikacyjną, podczas której nauczyciel stażysta ubiegający się o stopień awansu zawodowego:
 - 1) przedstawia sprawozdanie z realizacji planu rozwoju zawodowego,
 - 2) odpowiada na pytania członków komisji dotyczące wymagań określonych w § 3 ust. 2.
2. Komisja egzaminacyjna przeprowadza egzamin, w czasie którego nauczyciel kontraktowy ubiegający się o stopień awansu zawodowego:
 - 1) dokonuje prezentacji własnego dorobku zawodowego,
 - 2) odpowiada na pytania członków komisji dotyczące wymagań określonych w § 4 ust. 2.
3. Komisja kwalifikacyjna bada i ocenia dokumentację przedstawioną przez nauczyciela mianowanego ubiegającego się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego.

§ 10.

Organ powołujący komisję kwalifikacyjną lub komisję egzaminacyjną, ustalając skład komisji, zapewnia w niej udział ekspertów, w miarę możliwości o specjalności zawodowej odpowiadającej typowi i rodzajowi szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony oraz specjalności zawodowej nauczyciela ubiegającego się o stopień awansu zawodowego.

§ 11.

1. Komisje kwalifikacyjne i komisje egzaminacyjne podejmują rozstrzygnięcia w obecności co najmniej 2/3 składu swoich członków.
2. Każdy z członków komisji ocenia spełnianie przez nauczyciela wymagań niezbędnych do uzyskania stopnia awansu zawodowego, według punktowej skali od 0 do 20.
3. Nauczyciel otrzymuje odpowiednio akceptację komisji kwalifikacyjnej lub zdaje egzamin przed komisją egzaminacyjną w przypadku uzyskania co najmniej 2/3 możliwych do uzyskania punktów.
4. Wzór zaświadczenia o akceptacji komisji kwalifikacyjnej zawiera załącznik nr 1 do rozporządzenia.
5. Wzór zaświadczenia o zdaniu egzaminu przed komisją egzaminacyjną zawiera załącznik nr 2 do rozporządzenia.
6. Wzór aktu nadania stopnia nauczyciela kontraktowego lub nauczyciela dyplomowanego zawiera załącznik nr 3 do rozporządzenia.
7. Wzór aktu nadania stopnia nauczyciela mianowanego zawiera załącznik nr 4 do rozporządzenia.
8. Wzór aktu nadania z mocy prawa stopnia nauczyciela kontraktowego na podstawie art. 9a ust. 3 Karty Nauczyciela zawiera załącznik nr 5 do rozporządzenia.
9. Wzór aktu nadania z mocy prawa stopnia nauczyciela mianowanego na podstawie art. 7 ust. 1 oraz art. 10 ust. 3-5 ustawy z dnia 18 lutego 2000r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 19, poz. 239) zawiera załącznik nr 6 do rozporządzenia.
10. Wzór aktu nadania z mocy prawa stopnia nauczyciela kontraktowego na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy, o której mowa w ust. 9, zawiera załącznik nr 7 do rozporządzenia.
11. Do aktów nadania stopnia awansu zawodowego, o których mowa w ust. 6 - 10, załącza się uzasadnienie.

§ 12.

1. Z przebiegu pracy komisji kwalifikacyjnej oraz komisji egzaminacyjnej sporządzany jest protokół zawierający w szczególności uzyskaną przez nauczyciela punktację wraz z jej uzasadnieniem.
2. Protokoły i dokumentacja komisji kwalifikacyjnej oraz komisji egzaminacyjnej przechowywane są przez organ powołujący komisję. Komisje udostępniają protokoły organom nadzorującym czynności podejmowane w postępowaniu o nadanie nauczycielom stopnia awansu zawodowego.
3. Organ, który powołał komisję kwalifikacyjną lub egzaminacyjną, zapewnia jej obsługę administracyjno-biurową oraz pokrywa wydatki związane z jej działalnością.
4. W sprawach proceduralnych dotyczących prac komisji, nieuregulowanych w rozporządzeniu, decyduje komisja w drodze głosowania zwykłą większością głosów obecnych na posiedzeniu członków.

§ 13.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Edukacji Narodowej
Prof. dr hab. inż. Edmund Wittbrodt

POROZUMIENIE
pomiędzy KONFERENCJĄ EPISKOPATU POLSKI
oraz
MINISTREM EDUKACJI NARODOWEJ
z dnia 6 września 2000 r.
w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli religii

Zgodnie z art. 12 ust. 3 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską z dnia 28 lipca 1993 r. (Dz.U. z 1998 r. Nr 51, poz. 318) oraz § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz.U. Nr 36, poz. 155, z 1993 r. Nr 83, poz. 380 i z 1999 r. Nr 67,

poz. 753), w związku z § 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 października 1991 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia (Dz.U. Nr 98, poz. 433, z 1994 r. Nr 5, poz. 19 i Nr 109, poz. 521 oraz z 1999 r. Nr 14, poz. 127) Konferencja Episkopatu Polski i Minister Edukacji Narodowej ustalają, co następuje:

§ 1.

Kwalifikacje do nauczania religii w dotychczasowych szkołach średnich ogólnokształcących i średnich zawodowych oraz w szkołach ponadgimnazjalnych, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm.) zwanej dalej "ustawą", z wyjątkiem dwuletnich szkół zawodowych, posiadają:

1) Księża, którzy ukończyli wyższe diecezjalne lub zakonne seminarium duchowne i legitymują się dyplomem lub zaświadczeniem ukończenia seminarium,

2) Osoby świeckie i zakonne, które ukończyły wyższe studia teologiczne i posiadają przygotowanie katechetyczno-pedagogiczne,

3) Alumni wyższych seminariów duchownych po ukończeniu piątego roku studiów,

4) Osoby świeckie i zakonne, które ukończyły wyższe studia magisterskie bez przygotowania teologicznego, ale przygotowanie to uzupełniły w formie teologiczno-katechetycznych studiów podyplomowych lub kolegium teologicznego prowadzonego zgodnie z zasadami ustalonymi przez Konferencję Episkopatu Polski, zwanego dalej "kolegium teologicznym".

§ 2.

Kwalifikacje do nauczania religii w dotychczasowych szkołach zasadniczych oraz w przedszkolach, sześcioletnich szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach zawodowych, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, 2 i pkt 3 lit. b) ustawy, posiadają:

1) Osoby wymienione w § 1,

2) Osoby świeckie i zakonne, które posiadają dyplom ukończenia kolegium teologicznego,

3) Alumni wyższych diecezjalnych lub zakonnych seminariów duchownych oraz studenci wyższych studiów teologicznych po ukończeniu czwartego roku - jeśli kontynuują studia.

§ 3.

Kwalifikacje do nauczania religii w przedszkolach i szkołach specjalnych, posiadają:

1) Księża, którzy ukończyli wyższe diecezjalne lub zakonne seminarium duchowne i zaliczyli w trakcie studiów zajęcia z zakresu pedagogiki specjalnej i katechezy specjalnej,

2) Osoby świeckie i zakonne, które ukończyły wyższe studia teologiczne lub kolegium teologiczne i zaliczyły w trakcie studiów zajęcia z zakresu pedagogiki specjalnej i katechezy specjalnej,

3) Osoby, spełniające wymagania kwalifikacyjne dla danego typu szkoły określone w §1 i 2 niniejszego porozumienia, które ponadto ukończyły studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej o specjalności nadającej kwalifikacje do pracy w określonym typie szkoły.

§ 4.

1. Ilekroć w niniejszym porozumieniu jest mowa o przygotowaniu katechetyczno-pedagogicznym - należy przez to rozumieć nabywanie wiedzy i umiejętności z zakresu pedagogiki, psychologii, katechetyki i dydaktyki, nauczanych w powiązaniu z teologią w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin oraz odbycie pozytywnie ocenionych praktyk pedagogicznych w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin.

2. O posiadaniu przygotowania katechetyczno-pedagogicznego świadczy dokument ukończenia wyższego seminarium duchownego albo dyplom (zaświadczenie) innej szkoły wyższej, kolegium teologicznego albo świadectwo ukończenia kursu katechetyczno-pedagogicznego prowadzonego przez kolegium teologiczne, wyższe seminarium duchowne lub inną szkołę wyższą.

3. Skierowanie nauczyciela religii do danej szkoły, wydane przez właściwego biskupa diecezjalnego zaświadcza o posiadaniu kwalifikacji do nauczania religii.

§ 5.

Nauczyciele religii zatrudnieni w dniu wejścia w życie porozumienia, którzy legitymują się świadectwem dojrzałości i ukończyli instytut wyższej kultury religijnej, studium katechetyczne lub kursy katechetyczne, mogą nauczać religii w przedszkolach i szkołach, o których mowa w § 2 do dnia 31 sierpnia 2006 r.

§ 6.

Traci moc porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 1993 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii (Dz. Urz. MEN Nr 6, poz. 21).

§ 7.

Porozumienie wchodzi w życie z dniem podpisania.

w imieniu
Konferencji Episkopatu Polski
Kazimierz Nycz

Minister Edukacji Narodowej
Edmund Wittbrodt

List Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 19 czerwca 2000 r.
w sprawie zaszeregowania księży katechetów²
(DKS – WSW – 1032/138/KF/2000)

Minister Edukacji Narodowej Mirosław Handke skierował do Przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski ds. Wychowania - księdza biskupa Kazimierza Nycza list, zawierający informację na temat zaszeregowania księży, którzy uczą religii w szkołach. Niżej zamieszczony list nawiązuje do ustaleń, przyjętych na spotkaniu w dniu 8 czerwca 2000 r. Został przekazany także do wiadomości kuratorów oświaty.

² Na spotkaniu odpowiedzialnych za katechizację w Polsce, w dniach 14 - 16 września 2000 r. w Zakopanem, Ks. Bp Kazimierz Nycz poinformował, że list Ministra Mirosława Handkego przybierze formę aktu prawnego.

Jego Ekscelencja
Ksiądz Biskup
Kazimierz Nycz

Ekscelencjo, Drogi Księżu Biskupie!

W nawiązaniu do podjętych ustaleń na spotkaniu 8 czerwca 2000 r. uprzejmie informuję, co następuje:

“Minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego - określone w załączniku do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 maja 2000 r. w *sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, sposobu obliczania wysokości stawki wynagrodzenia zasadniczego za jedną godzinę przeliczeniową, wykazu stanowisk oraz dodatkowych zadań i zajęć uprawniających do dodatku funkcyjnego, ogólnych warunków przyznawania dodatku motywacyjnego, wykazu trudnych i uciążliwych warunków pracy stanowiących podstawę przyznania dodatku za warunki pracy oraz szczególnych przypadków zaliczania okresów zatrudnienia i innych okresów uprawniających do dodatku za wysługę lat (Dz.U. Nr 39, poz. 455)* - przewidziane dla nauczycieli legitymujących się tytułem zawodowym magistra przysługują również księżom posiadającym dyplom ukończenia wyższego seminarium duchownego przed rokiem 1990, nie mającym w tamtym okresie możliwości uzyskania tytułu zawodowego magistra.

Osoby legitymujące się dyplomem ukończenia kolegium teologicznego powinny zostać zaszeregowane na tym samym poziomie, co nauczyciele posiadający dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego i nauczycielskiego kolegium języków obcych.

Stosownie do art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 19, poz. 239) księży i diakoni zatrudnieni w dniu wejścia w życie ustawy na stanowiskach nauczycieli religii, posiadający wymagane kwalifikacje oraz co najmniej trzyletni nieprzerwany okres pracy pedagogicznej w szkole w pełnym wymiarze

zajęć zgodnie z wymaganymi kwalifikacjami, z dniem wejścia w życie ustawy uzyskali stopień nauczyciela mianowanego.

Do trzyletniego nieprzerwanego okresu pracy pedagogicznej w pełnym wymiarze zajęć, zalicza się okres prowadzenia przez księży i diakonów, nieodpłatnie, nauki religii w szkołach przed dniem 1 września 1997 r., przy czym uwzględnia się okres prowadzenia nauki religii zarówno w pełnym wymiarze zajęć w jednej szkole, jak i jednocześnie w kilku szkołach, jeżeli łączny wymiar zajęć stanowił pełny wymiar.

Natomiast, przy zaliczaniu okresu pracy pedagogicznej wykonywanej od dnia 1 września 1997 r., brak jest podstaw do łączenia wymiaru zatrudnienia w różnych szkołach w celu uzyskania pełnego wymiaru godzin pracy pedagogicznej. Zgodnie bowiem z § 5 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w szkołach publicznych (Dz.U. Nr 36, poz. 155 ze zm.), nauczyciel religii uczący na terenie kilku szkół lub przedszkoli zatrudniany był przez dyrektora szkoły wyznaczonej przez miejscowego kuratora oświaty - w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę, a od dnia wejścia w życie noweli rozporządzenia z dnia 30 czerwca 1999 r. (Dz.U. Nr 67, poz. 753) tj. od dnia 17 sierpnia 1999 r. zatrudniany jest przez dyrektora szkoły lub przedszkola wskazanego przez organ prowadzący”.